

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Foie bisericească-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua oră
12 fil., a treia oră 10 fil.

Tot ce privesce focea,
să se adreseze la »Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unității»
în
Blaș.

Anul X.

Blaș 14 Iulie 1900.

Numărul 28.

Limba de propunere în școlile poporale elementare de stat.

(— r —) Pe cum este cunoscut în anii din urmă s'a ridicat multe școli populare de stat în comune românesce și continuă a se ridica atari școli chiar și acolo, unde se află deja școlă confesională românească corespunzătoare legii. Noi din principiu sîntem în contra ridicării școlilor populare de stat, nu numai pentru că ele țințesc la nimicirea școlilor noastre confesionale și e un lucș pentru stat a ridica școli acolo, unde existând de cele confesionale, cele de stat sînt superflue, ci și pentru că școlile de stat, fiind de la firea lor interconfesionale, cresc o generațiune saturată cu indiferentismul religios, periculos de o potrivă pentru biserică și stat. Dreptul de a ridica școli de stat înse compete regimului, și de și noi nu-l putem împedea în exercerea acestui drept, totuși ca cetățeni, cari suportăm sarcinile publice, avem dreptul de a pretinde, ca guvernul când înființează școli elementare de stat în comunele noastre, să țină cont de dispozițiunile legii și recerințele didactice în ceea ce privesce limba de propunere.

Cum că e o recerință didactică a instrua pe pruncii de la școlile elementare în limba lor maternă, nu credem să o tragă la îndoelă nici un om cu minte, cu atât mai puțin un pedagog.

Ce privesce legea despre instrucțiunea poporală elementară Articulul de lege XXXVIII. din 1868 în §. 58 dispune, ca: „Fie care elev să-și primescă instrucțiunea în limba maternă, în cât această limbă e una din limbile obicnuite în comună“ („Minden növendék anyanyelvén nyerve az oktatást, a mennyiben ez a nyelv a községben divatozó nyelvek egyike.“) Deci și din rațiuni didactice și pe basa legii avem dreptul de a pretinde, ca în școlile de stat, ce se ridică în comunele noastre românesce, limba de propunere să fie cea românească; tóte studiile să se propună școlarilor români în limba română. Dacă guvernele de mai înainte au desconsiderat dispozițiunile legii în privința limbei de propunere, cu dreptul s'ar aștepta să le respecte guvernul actual, al cărui șef în continuu pórta pe buze cuvintele frumoșe de „lege, drept și dreptate.“

Da, pórta șeful guvernului pe buze numai „legea, dreptul și dreptatea,“ căci în realitate domnesce întru tóte starea de mai înainte, și justele și equitabilele postulate ale naționalităților nemagiare, în ce privesce îndreptățirea limbei lor în școlile populare de stat și acum se desconsideră ca și mai înainte. Căci areteni-se câte școli cu limba de propunere românească susține statul? Cum satisface regimul dispozițiunii din §. 17 al articolului de lege XLIV. din 1868?

Ce e mai mult pe cum sîntem informați; sînt și inspectori reg. de școli,

cari saú la îndrumări primite de la guvern, ori dóră ca să-și câștige „merite patriotice“ pretind de la preoții nostri, cari catechisază în școlile elementare de stat, că chiar și studiul religiunii să-l propună în limba magiară. Abstragend de la împrejurarea că inspectorii de școli nu pot tracta pe preoții nostri ca pe nescari dascáli ai școlii de stat, ar trebui să scie acei domni inspectori, cum că în sensul §-lui 57 al legii despre instrucțiunea poporală și a ordinațiunii ministerului r. u. de culte și instrucțiunea publică de datul 26 August 1877 Nr. 21,678 dreptul de a se îngriji de propunerea religiunii și a moralei și în școlile de stat și comunale compete singur respectivelor confesiuni și că dreptul de a determina: ce, cât și cum să se propună în singuraticile clase, respective despărțeminte ale școlii populare, se ține de cercul de competență al Ordinariatului diecesan. Ordinariatul diecesan are să determine manualele de catechism și limba de propunere, care la noi numai limba noastră liturgică, adecă cea română are să fie. Deci pretensiunile contrare legii trebuie respinse cu energie.

Dar nu avem să ne mirăm mult de pretensiunile contrare legii în ce privesce limba de propunere, după ce numai orbul nu vede, că scopul principal al școlilor populare de stat este lățirea limbei magiare între naționalitățile nemagiare și prin această magiarizarea acestora. Sciindu-o noi acesta de o parte să pretindem cu tótă

Feuilleton.

Epistolă către bunul Dumnezeu.

de Paul Victor.

(Fine.)

— Am, scii tu ceea cu margini aurite.
— Așa-I dar
— Ce?
— Aceea-i pentru învățătórea.
— Nu-I nimic. Bunul Dumnezeu e întâi. Apoi Mina ne cumpără alta nouă, dacă vom ruga-o.

— Ce vrei tu să scrii?

Lina așeză còla cum se cade și-și luă condeiul și cerneala de a îndemână. Apoi se aședă la masă, unde ardea lampa. Sofia o privi curiosă.

„Iubite Dumnezeule!“ Începu Lina a scrie. „Tu ai uitat póte, că buna noastră mamă e atât de bolnavă. Că Tu de sigur ești foarte învâluit. De aceea te rog, dacă nu poți veni tu însuși, trimite la mama pe unul din bunii tăi îngeri. Acela de sigur o póte însănătoșa. Noi locuim singuri în casă,

chiar lângă riú. Și eú și soru-mea Sofia te rugăm tare, ajută iubitei noastre mame. Și Sofia scrie. Eú i port mâna. Rémâi sănátos, iubite Dumnezeule. Te sárută a Ta Lina:

— Acésta e o epistolă lungă, zise Sofia.

— Acum vii tu la rînd. Așadă-te și adă mâna în còce. Ce vrei tu să scrii?

— Eú nu scii — ajută-mi tu o leacă.

— Ba io nu. Cugetă tu singură.

— Putem scrie: Eú mă numesc Sofia și sînt soră cu Lina și te rog din inimă să ajuti la buna noastră mamă?

— Firesce: Așa dară: „Eú — mă — numesc — Sofia — și — sînt — soră — cu Lina și:

Cu tródă le succese a pune pe hârtie cuvintele. Sofia, vedj bine, tare anevoie își putea mișca mâna, după cum i-o purta Lina, dar în fine gátară.

— Acum subscriere.

— Cu o mie de salutări și sárutări iubita ta Sofia. Așa:

— D'apoi fie. Așa, acum lasă-mé la masă.

Lina împătură cu atenziune còla cea cu margini aurii și o băgă în covertă, pe care scrise cu litere mari:

„Iubitului Dumnezeu în ceriú.“

După o mică cugetare mai zice Lina:

„S'ar fi cuvenit să trimitem ceva bunului Dumnezeu. Ce zici tu?”

— Un present? Dar acela trebuie să fie foarte frumos.

— Alt ceva nici nu se plătesce. Óre ce i-am puté trimite? Să mé cuget o leacă.

— Tu —

— Nu mé conturba!

— Óre —

— Dar taci o leacă! —

— Eú scii ce

— Și eú —

— Eú cred —

— Să trimitem —

— Păpușă —

— Nóstră —

— Ce-a mare

— Nóuă.

— Da, păpușă cea frumósă.

— Să i-o trimetem.

— Eú o aduc.

— Aceea de sigur va primi-o.

Eú o pachetez numai de cât.

Mai putem scrie în epistolă: „Sperăm că îți place prezentul nostru.“

Sofica făcu semn din cap. Ea cu greú se despărția de jucările ei.

ocasiunea respectarea legii, dară de altă să și lucrăm și să jertfim cu mai mare zel pentru conservarea și înmulțirea școlilor noastre confesionale, în care își află scut și se cultivă limba noastră românească și legea noastră creștină. Unde avem deja școlă noastră în comună, să ne trimitem pruncii numai la acesta; ăra unde împrejurile aduc cu sine, ca să ne trimitem pruncii la școlă străină, să ne îngrijim, ca cel puțin mângăitoarele și salutarele învățături ale religiei noastre, să le primescă în dulcea noastră limbă românească.

Și dacă guvernul în școlile populare, pe cari și din sudorea noastră le ridică în mijlocul nostru, nu voesc să țină cont de rațiuni didactice, nici de dispuneri de ale legii în privința limbei de propunere, ci urmăresc scopuri politice, cel puțin cât putem, să-i asigurăm înșine limbei noastre și în școli un cerc de influență cât se poate mai estins. Și posteritatea ne va binecuvînta, că i-am păstrat cele mai scumpe clemente: limba și legea.

Persecuțiunea din China. — Persecuțiunile sângeroase îndreptate în contra europenilor și creștinilor din China ieau dimensiuni tot mai mari. Barbariile, ce acești furioși asiatici le comit nu numai asupra bărbaților europeni ori creștinilor indigeni, ci și asupra muerilor și copiilor acelora, ba chiar și asupra cadavrelor, sînt ne mai audite. Un fior te cuprinde și când numai te cugeți la torturile, ce le-a inventat ura învechită în contra creștinismului, pe cari trebuie să le sufere martirii lui Christos.

Persecuțiunile din timpul mai nou în contra creștinilor și-au luat începutul cu anul 1856, când Chinezii au ucis pe un misionar englez. Ca să răsbune mărtea conaționalului său, admiralul de pe atunci al Angliei Seymour, cu câteva mii de marinari cercă să cucerească unele porturi din China. Ostenelele lui înse fură zădarnice. Abia după doi ani în 1858, le a succes Anglezilor uniți cu francezii, să ocupe întăriturile de la

Tacu. Guvernul chinez în urma acestor învingeri a încheiat pace la Tiencin. În virtutea acesteia China concede intrare liberă tuturor misionarilor, dar în apărare nu i-a luat, cu toate că în masa poporului ardea ura în contra dracilor străini, pe cum numiau ei europenii. Ba încă mai mult. Înșiși bărbații de frunte ai Chinezilor începură să divulge fel de fel de scornituri despre misionari, pe cum făceau odinioară păgânii din Roma, cari îi acuasă pe creștini, că omoră copii, pe cari apoi îi mănca în adunările lor. Chinezii tot cam în direcțiunea acăsta au lătit acusa. Ei, auzind ceva, dar necunoscînd misterul s. eucharistiei, au început să calumnieze pe creștinii de acolo cu aceea, că sapă mormintele, din cari scot oșele morților, din cari apoi fac o beaură, din carea se împărtășesc cu toții la adunările lor. Pentru ca calumnia să ajungă la culme, un mandarin din Henan a scris și o carte despre „făcăturile drăcesci” ale creștinilor. Și pentru ca cartea să fie înțelă și de cei ce nu sciau carte, a pro-vădit-o cu chipuri acomodată, și a divulgat-o în milioane de exemplare. Ura ce și până acum esista în contra creștinilor, de aci în colo s'a potențat și mai tare. Viața misionarilor și a fiilor lor sufletesce din China nu era sigură nici pentru un singur moment. Sângele creștinilor, dacă se vërșea, nu era răsbunat, cu toate că ucigașii erau cunoscuți. Așa s'a întâmplat cu misionarul Williamson lângă Tiencin.

La anul, canalii din Tiencin încă a pornit o persecuțiune și a nime în contra călugărilor. Mănăstirea acestora a fost ocupată și dărîmată, ăr ele torturate până la mărte. Un strigăt de durere a străbătut atunci întregă Europa, și statele culte europene au cerut satisfacere. Guvernul chinez, temîndu-se de armele creștine s'a vădit silit să plătescă o însemnată sumă de bani și să condamne la mărte pe făptuitorii de mărte. Dar ce folos! Căci în presara esecutării, a dat un hanchet în onorea lor, și în ziua următoare i-a îmbrăcat în haîne de sərbătore și așa i-a dus la locul de perđare. Cadavrele lor le au înmormîntat cu mare pompă. În forma acăsta, guvernul chinez de o parte a scos ochii puterilor europene, ăr de alta a preaurit pe omoritorii de creștini.

— Așa, acum ar fi gata. Dar cum să-i trimitem scrisoarea?

— Őre să o punem pe pârcaul ferestrei! Da de și-a lua-o de acolo?

— Cine scie? — Eă cuget să facem alt cum.

— Cum?

— Tu ieai epistola și păpușă. Eă duc lampa. Mergem încet. Dar tare încet, auđi tu?

— Unde?

— Vei vedé tu.

Fetele se strecurară până ajunseră la treptele podului. Aci urcară treptele.

— Vai, Lină.

— Tac! — ce e?

— Eă mă tem.

— Próstă mai poți fi. Dar tac! că în dată gătăm. Cămara cea largă li se deschise. Prin crepăturile dintre țigle privia luna și stelele la copile. În adăncime murmură riul în mod misterios.

Lina puse lampa jos și merse cu epistola la ferestra podului, care era deschisă. Un moment privi a fară în năpte; luna și stelele se oglindău în riul.

Tăcînd își împreună mările spre rugăciune. Soru-sa o urmă. Apoi aruncă epistola și păpușă în adăncime.

Mai priviră o dată spre ceriul. Apoi înturnară lin în chilița lor. Nu mai cutezau să vorbescă. Se culcară emotionate cum erau. Visul cu realitatea se pârăndară în capul lor și adormiră liniscite.

Orologiul din turn bātu miezul nopții. Luna își trimitea razele sale argintii peste pămînt și se oglinda în riul, care cu un murmur lin ducea epistola și prezentul — la bunul Dumnezeu. — — — — —

Mama-si va căpéta ărăși sánătatea, se ridică din morbul ei cel greul.

Când merseră surorile prima dată la patul ei, le strălucău ochii de bucurie.

— Veđi, zise Sofica încet, a primit epistola noastră.

Trad. de

I. P. R.

Mai tărziu în 1884 admiralul flotei sudice chineze, a dat un edict, în care se spunea, că China nu e responsabilă pentru pagubele ce le face poporul în detrimentul creștinilor. Atăta a fost de ajuns, pentru ca bisericile catolice și cele protestante pe cum și casele creștinilor să fie dărîmate. Faptul acesta s'a repetit mai de multe ori până la anul 1890. Consulul germán de pe atunci constatase, că fărădelegile sînt puse la cale din partea guvernului, ba chiar și poporul spunea, că el la mandatul împératului nimicesce totă suflarea de creștin.

În 1893 apoi începe persecuțiunea în orașelul Sungpu. Wilkinson și Johanson, misionari șvedezi, au fost victimele persecuțiunii acesteia. Ei vedîndu-și casa asediată s'a urcat pe coperiș, și de aci au trecut pe coperișul casei vecine (fiind căsile lângă o lăit), de aci pe a treia și așa mai de parte până în capul stradei. Aci vedînd, că nu mai e tip de scăpare, s'a aruncat în mijlocul mulțimei furioase, carea i-a tăiat tot bucățele. La pertractarea ce a urmat după fapta sângeroasă, autorul moral al acesteia, un mandarin, i-și petrecea înaintea juđilor mai umplîndu-și din când în când pipa cu opiu. S'a adus scunța, carea se termina în modul următor: „În același timp sînt vinovați toți aceia cari au adus aicia pe streini. Căci dacă nu i-ar fi adus, aceia nu ar fi venit. Și dacă nu ar fi venit, nu i-ar fi ucis. Pe ei! Prindeți pe toți aceia, cari au legături cu streinii.” În urma acestei sentințe, creștinii indigeni au fost prinși și torturați. La acestea a mai adaus vice-regele provinciei Sungpu, o înțelepciune dămnă de costița lui: „Voiu da eă pildă tuturor locuitorilor din acăsta provincie, în cât le va trece voia de a se împretini cu misionarii.”

Mai apoi în 1896 în Fasan nu de parte de Kutsang s'a format o sectă vegetarină, carea a început cértă cu creștinii indigeni. Lucrul a mers așa de departe, în cât guvernatorul a trebuit să cêră putere armată de la vice-regele. Dar acesta abia i-a trimis de musiră vre-o câți-va soldați. Vedînd Stewart, superiorul misiunii, tractarea și apărarea mașteră, de carea sînt împărtășii, a început să facă colectă de la creștinii și streinii, ce erau acolo, ca așa să pótă chema cu efect armata într'ajutor. Abia înțeleseră despre acăsta vegetarinii și în dată formară o óste formidabilă, cu carea în 1 August atăcară stabilimentul misiunii. Edificiul a fost distrus până în fundamînt, cei 10 membri ai misiunii măcelăriți, cadavrele lor arse, două mueri și mai mulți copii decapitați.

Mai pe urmă doi misionari germáni au murit mărte de martir în 1897. Pentru perderea lor, Germania a primit portul Kiao-Ciau.

Acum unde și câți creștini au trebuit să sufere pentru Christos, nu se scie. Atăta stă, că sângele curge părăe și cursul riurilor e împedat de cadavre. Persecuțiunea se va termina, căci azi mările nu va mai fi nici un drac de strein, în limba boxerilor.

Pentru ca să răsbune mărtea creștinilor din China, puterile mari europene s'a învoit ca fie care să trimită un anumit număr de soldați. Rusia s'a angajat, că va trimite 100.000 de ostași. Tot pe atăția va espeda și Japonia. Germania, Franța și Anglia câte 20.000. Monarchia noastră ca să

apere, pe cei vre-o 60 de supuși austro-ungari din China și ca să-și mențină rangul de mare putere, ne fiind mai de aproape interesată, ar fi trimis și ea, pe cum se știe, o naie de răsboi și două regimente de infanterie cu artileria de lipsă. Dar fiind că trupele, ce le ar fi trimis monarhia noastră numai după două luni ar fi sosit la destinațiune, și de altmintea puterile vecine cu China pot isprăvi și fără noi, planul de a se trimite încă o naie și 2 regimente, a fost abandonat.

Ungaria nimicită. — Acum când puterile europene se ocupă în taină cu dismembrarea Chinei, tocmai acum a voit soarta fatală să se întâmple și nimicirea Ungariei. Vestea la început ne părea incredibilă, bine știind, că „Valachii agitatori în contra statului magiar” au fost îmblânziți, și cele alalte naționalități încă sînt pe pace. Faptele înse, în contra cărora non datur argumentum ne au dovedit mai clar de cât lumina soarelui, că necredința noastră a fost lipsită de ori ce basă. Da! Ungaria e nimicită. Așa ne spune cel puțin o fœe magiară, în ale patriotismului archipatriotică. Eă pe scurt istoria cutezatului și a statului întregitate nimicitorului atentat.

În Buzău s'a zidit pe sama regimentului nr. 8, ce staționează acolo o capelă. Capela acesta nu de mult a și fost sfințită de episcopul aceluși oraș, fiind de față și delegatul ministerului de răsboi. Până aci nu e nimica. Periclu stă acolo, că pe părțile drept al capelei, lângă altar, se vede pietat regele Carol, care ține în mână o hartă, pe carea e desemnată Daco-România visată de Românii ultraiști. Periclu se mai agraveză prin aceea, că numita hartă, ori să zicem mai bine pictură, a fost făcută la comanda regimentului. Și chipul are o atare înfătoșare, în cât el tot de a una aduce a minte ostașilor, ca să nu se lase până atunci, când părțile acelea ale Daco-României, cari astăzi aparțin Ungariei, nu vor fi încorporate României.

Agitațiunea deci există și încă așa de puternică în cât e imposibilă rezistența. Agitatorul trebuie delăturat. Și într'adevăr numita fœe și atrage atențiunea ministrului de externe, ca să tragă în judecată pe agitator. Sentința, pe cum ne spune, e sigură. Va fi luat din mijlocul mediului în care se află și va fi osîndit la carcer de stat pe viață. Osînda nu-și va face-o înse nici la Vaș, nici la Seghedin, ci în România.

Pe când pictura din Buzău agitază în contra părților locuite de Românii ale Ungariei, pe atunci Nemții atențeză în contra capitalei. Pare că-i făcătura. Cu cât se apasă mai tare, că numele primului oraș al țării noastre e Budapest, cu atât mai dese sînt epistolele adresate la Ofen-Pesth. Trebuiau deci luate măsuri și în contra atentului acestuia. Și cei mai inventioși patrioți le au și inventat. Epistolele adresate la Ofen-Pesth trebuiau renapoiate pur și simplu la locul espedărei, fiind locul destinațiunii lor în Ungaria, necunoscut. Mijlocul acesta înse a fost prea pripit și apoi e știut, că graba strică tréba. Consultată a nume fiind direcțiunea postelor, a răspuns în cestiunea acesta, că epistolele ori mărfurile adresate ca mai sus, nu pot fi răspinse, căci uniunea postală pretinde, ca lucrurile postale să fie

inmanuate cu cea mai mare punctuositate posibilă; și postarii, ce va să zică Ofen-Pesth, o știu prea bine. De altmintea în catalogul internațional al postelor pe lângă numele de Budapest se mai află și cel de Ofen-Pesth. În direcțiunea acesta deci, trebuia pusă pofta în cui.

Primul nesucces pe patrioții noștri nu i-a înmuiat. Bătutu-și-au din nou capul, și aflatau un nou espedient, drept că mai greu de cât primul, pentru că recere și conlucrarea cetățenilor.

Eă-l: Ministrul de comerț să dispună, ca să fie tot de una la dispoziție nisce fașii cu inscripția: „Adresatul din pricina locului necorect, nu o primesce.” Postarul din parte-și încă să însemne, că el și-a făcut datorința, și apoi epistola să o rederive. În forma acesta rămân și cu capra și cu varza. Au satisfăcut pretensiunilor internaționale ale uniunii postale și au îndestulit și îngâmfarea.

Pe tine geniū patriotic te laudăm și pe tine iscusit în conservarea unității statului te mărturisim.

Revistă bisericescă.

Din Patrie. Din incidentul aniversării a 900-a de la încreștinarea Magiarilor, episcopatul catolic de rit latin din patrie, a decretat un iubileu. Cu statorirea programului și cu pregătirea celor de lipsă a fost însărcinată o comisiune. Dară nici unii, nici alții Ungaria oficioasă nu au invitat-o la serbări. Urmarea a fost, că de la ministerul de interne s'a dat o circulară către toate oficiile supuse lui, în carea se interzice ca oficialii să participe în corpore la numitele serbări. La un anumit număr de oficiali înse li se permite să iea parte la iubileu, dar ca persoane private, fiind că serbările de mai sus sînt de un caracter exclusiv bisericesc, și statul ca atare la așa ceva nu pôte participa.

Serbi din parte-le ar dori să-și țină sinodul îndatinat, dar asta nu o pot, fiind că patriarhul Brancovici nu ar pôte să prezideze la sinod, trebuind să se desbată într'insul cestiunii ce ating persoana lui. De aceea patriarhul a propus ministrului de interne Szell, ca la sinod să prezideze mitropolitul din Belgrad. La asta înse de loc nu se învoesce ministrul. Serbi sînt curioși să vadă cum se va termina afacerea, căci după legile existente, patriarhul lor, pentru acusele ce sînt ridicate în contra lui, mai întâiu ar trebui judecat de forul civil și numai după aceea de cel bisericesc.

Revistă politică.

Austria. Parlamentul imperial la tîmna se va concherna din nou ca să se cerce încă o dată împăcarea naționalităților. Guvernul își va retrage proiectul de lege, ce l'a făcut cu privire la egala îndreptățire a limbilor.

Omenii singuratici înse și până atunci i-și frămîntă capul asupra modului de împăcare. Nu de mult a apărut o fœe volantă, în care contele Condohove, unul dintre membrii conducători ai aristocrației cehe i-și espune vederile. După dînsul

în Austro-Ungaria numai atunci pôte fi pace, când toate popoarele ei vor fi obligate ca să învețe o limbă, pentru toate indiferentă, limbă carea pentru ele va fi internațională. Pentru așa ceva el află de mai acomodată limba rusescă. Prin acesta nu numai că s'ar pune capet pentru tot de una certelor de limbă, fără s'ar îngropa pentru vecie și panslavismul. Așa ne spune cel puțin autorul. Se înțelege, că cei ce până acum au fost dedați ca să nu învețe limbă streină, cu hohote au primit propunerea contelui.

Transvaal. Sciri de ceva valoare în timpul din urmă, nu au sosit. Buri s'au retras la munți și din când în când se mai ciocnesc cu trupe mai mici de Anglezii. Fiind vorba de pace, carea nu peste mult trebuie să urmeze, Buri numai condițiunilor, pe cari le va statori un tribunal internațional, se vor supune. Armata lor acum s'a redus la 13,000, pe când a Anglezilor fără 30 mii e de 300 mii. Deputațiunea, ce Buri au trimis-o pe la curțile din Europa, zilele acestea a ajuns la Paris. La gara de aci îi aștepta Grebauval președintele consiliului comunal, contele Villebois, Morenii, Treille, Guerin și câți-va senatori. Vorbiri aci nu s'au ținut, fără deputațiunea a fost invitată, ca mai târziu să se prezenteze la casa orașului. Buri în calea, ce-i conducea la cuartir au fost primiți cu mari ovațiuni.

Presentându-se Marți deputația Burilor la casa orașului, au fost întâmpinați de președintele Grebauval cu o vorbire, în care acesta laudă eroismul Burilor, prin care au pus în urmărire întregă Europa. Au mai vorbit pentru armata bură și pentru președinții celor două republice.

China. Ciocnirile dintre boxerii uniți cu armata chineză și dintre trupele europene s'au început. Teatrul trupelor e jurul orașului Tiencin. Atât în prima luptă, ce au avut-o Rușii și Japonezii cu Chinezii, cât și în a doua, ce au susținut-o Rușii singuri, Chinezii au fost bătuti. Dar învingerile acestea ale Rușilor respective ale Japonezilor i-a costat mari pierderi, rămânând pe câmpul de luptă mai mulți Ruși de cât Chinezii. Asta se esplică așa, că Chinezii încă sînt provăduți cu arme de sistemul cel mai prosper, ce se observă cu deosebire la tunuri. Tunurile europene de calibrul mai mic abia încep a opera, și îndată sînt reduse la tăcere din partea celor chineze. Se sperază, că sosind trupe auxiliare nouă, Europeanilor le va succede să ajungă în stăpânirea Tiencinului.

Fiind vorba despre atitudinea Chinei oficioase cu privire la vîrsările de sînge, veștile sosite de acolo ne spun că s'a ținut un consiliu de ministrii. Într'insul Iunglu, la a cărui părere s'a adus și împărătesa regentă, a susținut reprimarea răscolei boxerilor. Prințul Tuan înse a anunțat, că el la aceea nici o dată nu se învoesce și ca părinte al moștenitorului de tron trebuie să se îngrijescă de asigurarea tronului pentru fiul

său. El e de părere, ca streinii să fie estermiți cu toții. Consiliul s'a dizolvat, rămânând învingătoare partida revoluționară. „Jos cu streinii“ erau cuvintele ce răsunau de pe buzele tuturor. Revoluționarii apoi pe împărătesa regentă și pe împăratul i-au constrins să iea venin.

Rămânând ast fel revoluționarii la putere, primul pas al lui Tuan a fost, ca să scrie la vice-regii din China, cerând de la ei armată în contra streinilor. Unii s'au supus noului stăpân, ér alții rămân în rezervă.

Corespondințe.

De ale școlilor noastre.

Tot românul, cu dor de nămul său, se interesază deosebit de starea școlilor noastre. De aceea ne facem o plăcută datorință și credem, că un serviciu cetitorilor noștri ocupându-ne la acest loc de „Programa gimnasiului superior gr.-cat. din Blaș“ pe anul școlastic 1899/1900 apărută în tipografia seminarului gr.-cat.

Disertațiunea îndatinată lipsește; în schimb avem înse o *cronică* de 16 pagini. Aici se înregistrează pierderea zelosului profesor Ciriac B. Groze, † 21 Sept. 1899. Cuvântarea funebrală a profesorului Aron Deac, publicată în mare parte, conține date biografice de interes pentru istoria școlilor din Blaș. Cuvântul de adio rostit de prof. A. Viciu la mormântul colegului decedat, clasic ca formă și ca conținut, este cunoscut cetitorilor noștri din Nr. 39—1899 al Unirii.

Din schimbările intervenite în corpul profesoral relevăm faptul, că profesorul de gimnastică Ioan E. Prodan la cererea proprie a fost absolvat și catedra dinsului s'a provădit mai întâiu prin inteligentul cleric absolut Oct. Prie, subprefect la internatul Vancean, ér din 21 Maiu a. c. a ocupat-o érăși bărbat de specialitate, clericul Ioan Băgăian, calificat la Budapesta. — Denumirea profesorului de naturale și l. magiară: Alesandru Uilăcan de canonic, este cunoscută cetitorilor noștri. —

Din rubrica: *Inspețiunea*, estragem cu bucurie faptul, că Directorul școl. suprem din Cluș Kuncz, cu ocaziunea vizitării făcute în 3—7 Novembre a. tr. a aflat, că multe din propunerile profesorilor noștri sînt de *model* cu privire la metod și peste tot a constat „că institutul este pe calea progresului continuu“.

Sub rubrica: *Igiena*, raportul constată, că peste tot starea sanitară a studenților a fost mulțumitoare. Morburî epidemice și contagioase n'au fost între tinerime. S'au întimplat totuși 6 casuri de mörte și a nume au murit, la casele părintești 3 școlari din clasa II A. 1 din II B., 1 din clasa IV și 1 din cl. VII-a.

Sub rubrica: *Esamenele*, aflăm, că Ex. S. I. P. S. Domn Mitropolit Dr Victor Mihályi a asistat la esamenul din *religiune* al octavanilor. A răspuns fie care școlar și în fine Esc. Sa și-a exprimat mulțumirea cu gradul cunoscintelor constatate în acel examen.

Din titlul „*I Statul personal*“ estragem următoarele: pe lângă Directorul gimnasiului, care a propus matematica în clasa VII, au funcționat 12 profesori gimnasiali și 3 de la s. teologie ca profesori de religione.

Studii *estraordinare* și *facultative* au propus: Aron Papiu, *cantul bis.*; Alesiu Viciu, *limba francesă*; Iacob Murășan, *musica*; I. E. Prodan, respective Oct. Prie și Ioan Băgăian *gimnastica*.

Elevii de altă religione și-au avut catecheții sîi.

Din titlul „*II Planul de învățămînt*“ pe an școl. 1899/1900, interesant este a constata, că studiul *religiunii* are câte 2 ore la săptămână în întreg gimnasiul; *limba română* în clasele I-II câte 4, ér în cele alalte câte 3 ore la săptămână; *limba magiară* are cu o oră mai mult de cât româna: în cl. I-a (5 ore); *limba latină* are câte 5 ore în clasele I, III—VII, în II 6, ér în VIII 4 ore la săptămână; *limba grăcă* (elină) începe în cl. V-a cu 4 ore, în cele următoare câte 3 ore; *limba germană* începe în cl. III și continuă până în cl. VII cu câte 3, ér în clasa VIII-a cu 2 ore; *Istoria* are câte 3 ore în clasele III—VI și VIII; ér în clasa VII (geografia politică) 2 ore; studiul *geografiei* s'a despărțit de *naturală* în clasa I și avură ambele câte 2 ore; *geografia* s'a continuat împreună cu *naturală* în cl. II-a 4 ore; *geografia fizică* în cl. III 2 ore; *istoria naturală* în cl. IV—V câte 2, ér în VI-a câte 3 ore. *Fizica* experimentală se propune în clasele VII—VIII câte 4 ore; *matematica* în I—VII câte 3 ore, în VIII-a câte 2 ore; *geometria desemnativă* în cl. I—IV câte 2 ore; *propedeutica filosofică* (Logica și psihologia) în cl. VIII câte 2 ore. Studiile *estraordinare*: *Cantul bisericesc* în câte 1 oră la săptămână; *gimnastica* în câte 2 ore. *caligrafia* în cl. I—II câte 1 oră; *limba francesă* ca studiu *facultativ* celor ce s'au însinuat de bună voie în *trei cursuri* câte o oră la săptămână (cu școlarii din clasele IV—VIII).

Programa conține sub punct B planul de lecțiune pentru fie care clasă; C planul pentru instrucțiunea în gimnastică.

Sub titlul: „*III Augmentarea colecțiilor*.“ A) *biblioteca* gimnasiului s'a înmulțit în mod însemnat parte prin cumpărare de cărți mai scumpe și de erudițiune, parte prin generoase donațiuni de la Academia română, de la autori și editori. Frumösă și de valoare biblioteca a testat fericitul în Domnul Alesandru Filip, când va advocat în Abrud. Catalogul aceleia se publică în Raportul gimnasiului pe pag. 39—43. *Foi periodice* s'au procurat: romănesci 5, magiare 6, germană 1. B) *Biblioteca tinerimei* gimnasiale s'a înmulțit prin cumpărare cu opuri romăne și magiare; prin *donațiuni* de la Academia română și de la privați așa cât numita bibliotecă are pentru clasele superioare 2274 opuri în 2308 vol. Reviste au avut 6, tôte gratuit. Un tablou arată circulațiunea cărților în clasele V—VIII din care rezultă, că în an școl. deja expirat s'au cetit cu 1396 mai multe cărți de cât în an. trecut. Semne, că gustul de cetire crește. Școlarii din clasele inferioare își au bibliotecile lor pentru fie care clasă; conducerea și grija acestora este concredută profesorilor de clase.

La pag. 48—49 a Programei cetim raport despre activitatea societății de lectură a tinerimei. Membri ei sînt școlarii din clasele VII—VIII. În anul acesta au fost 33 membri. Activitatea și-au desvoltat-o în 26 ședințe; 8 *literari*, 8 *criticătoare*, 9 *administrative* și una *festivă* la „*Trei-sfinți*“ (sărbătorea Patronilor gimnasiului) cu program bogat și variat. Societatea are avere de

903 cor. 72 fl. Programă arată mulțirea mijloecelor de intuițiune din tôte museele, din grădina botanică, cum și cele procurate în sala de musică și de gimnastică. Pretutindene constatăm progres.

La pagina 51, se publică datele mai însemnate ale *Observatorului meteorologic* de sub conducerea profesorului de fizică și matematică Emiliu Viciu. —

Titlul „*IV Ajutöre*“ conține A. *Conspectul* studenților stipendiați (cu burse) 59 la număr, cari la oaltă au avut ajutor în sumă de cor. 8046.

În special din fundațiunea	„Bab“	1 școl.
„	„Băldi“	1 „
„	„Braia George“	4 „
„	„cerc. Orăștie“	1 „
„	„T. Cipariu“	5 „
„	„Micu Alesandru“	1 „
„	„Mold. Parteniū“	1 „
„	„Ioan F. Negruț“	1 „
„	„Pop Bota“	1 „
„	„Ramanczai“	6 „
„	„Rudolf“	13 „
„	„Șuluf“	8 „
„	„Bar. Ursu“	8 „
„	„Vancea“	8 „

Școlarii bunii s'au împărțit și din alte ajutöre premii cu ocaziunea maialului școlariilor, când s'au distribuit 37 corone între școlarii, cari au emulat și s'au distins în *declamări*, *cântări*, *gimnastică*, și *joc* (romănesc). — Cu ocaziunea cetirii clasificățiunilor s'au împărțit premii: cărți de școlă în preț de 600 cor. din fondul premiilor. A mai trimis și Ministrul de culte 3 cărți de premii, a donat prof. A. Viciu 2 și Tipografia „Aurora“ 4 cărți. —

Din *beneficiul de pâne* s'au împărțit tot la 5 zile câte o pâne („*țipăi*“) la 182 școlari cu excepțiunea celor din Seminarul tinerimei gr. cat.

În „*Seminariul junimii romăne gr. cat. studiose*“ (internatul Vancean) au fost adăpostii 118 studenți gimnasiali, dintre cari opt (8) inși au fost alumni ai fundațiunii Vanceane, 8 stipendiști ai fundațiunii Br. David Ursu, ér 11 din alte fundațiuni. —

Alumni seminarului s'au mai deprins și în *declamări*, *musică*, *cântări*, formând un cor de patru voci și *orchestră*. Ca rezultat al acestor deprinderi private se înregistrează 2 producțiuni în cerc restrins, la 26 Novembre și 4 Martie, apoi o festivitate frumösă în 20 Maiu în amintirea fundatorului Dr. Ioan Vancea de Butesa, când-va Arhiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulie și Făgăraș, p. E.) „*Fondul pentru ajutorarea școlariilor miseri în cas de morb*“ a spesat în an școl. expirat suma de 431 cor. 79 fleri. Ajutörele acestui fond au fost 200 cor. de la „Albina“ institut de credit și de economii din Sibiu; din *venitul balului de la trei-sfinți*, din contribuiri și suprasolviri la acesta, așa cât suma venitelor a fost 416 cor. 93 fl.

Fundațiune nouă s'a întemeiat din laudabila inițiativă a corpului profesoral întru perpetuarea amintirii repausatului profesor Ciriac Basiliu Groze. Fundațiunea pörta numele decedatului fost profesor în șir de 28 ani. Scopul fundațiunei a) ca din venitele ei să se celebreze câte o s. liturgie în 21 Septembrie, a fie cărui an, pentru repausul sufletului fostului profesor Groze b) să se ajutoreze cu vestminte școlari miseri, Starea fundațiunii de presinte este: cor. 189.76. —

Premii în vestminte de 60 corone a dat preotul gr. or. Vasile Crașovan din Babșa, întru amintirea fiului său Laurian student în clasa V-a repausat în 18 Iunie a. c. Conform dorinței donatorului s'a dat ajutorii unui școlar gr. cat. și unui gr. or. —

Esamenul de maturitate ordinariu în an. școl. 1899/1900 a succes ca mică odată. S'au însinuat 18 inși și au eșit: 3 maturi cu *eminentă*, 7 maturi cu *bine* și 8 maturi = 18.

Din Titlul VI. *Date statistice* estragem: înscriși au fost în decursul anului 470 școl., au rămas până în fine 446, au făcut esamen privat 8, dintre cari două fetițe: Deac Cornelia și Viciu Lucia, ambele din studiile clasei a III-a. După confesiune au fost: greco-catolici 350, rom. catolici 3, gr. or. 99, israeliți 2. După naționalitate: au fost *magiari* 4, *germân* 1, *cei alalți toți români*. Au vorbit și l. magiară 285; *er numai l. română*: 158 școlari.

Din loc (Blaș) au cercetat gimn.	29
" Alba infer. " " "	127
" Din alte comitate " " "	294
" din România " " "	4

Progresul: „*eminenti*” au fost 22, cu nota „*eminent*” și „*bun*” 74, „*suficient*” 256, „*nesuficient*” 72, cu 2 „*nesuficienti*” au fost 6, cu mai mulți 24. *Purtarea morală* „*bună*” avură 366, „*legală*” 79, „*puțin legală*” 1, „*eliminat*” a fost 1, *adecă Zacharia David* cl. V-a (v. pag. 14)

Din aceste date statistice și din estrasele de mai sus tot omul nepreocupat se poate convinge. că Gimnasiul nostru acum în anul 146-lea al existenței „școlilor din Blaș” pe dreptul se bucură de un bun nume și este cercetat de fii de români din cele mai extreme puncte ale țării, ma chiar din statul vecin. Dovadă, că Direcțiunea și Corpul profesoral, consiliul de chemarea lor sta la post ca sentințele fidele. O cât de meritată ni-se pare și acum cântarea, cam vechiă: (cine o mai știe?)

„*Blașule ție națiuneu*
„*Îți aduce salutare!*
„*Salutare româtimea!*
„*În cultură naintare!*”

Ave!

Seminariul Vancean de băeți.

1. Părinții, cari voiesc să-și așeze băeții pe an. școl. 1900/1901 în seminariul junimei române greco-catolice de la gimnasiul superior gr. cat. din Blaș, prin acesta sînt avisați, că termenul concursului de primire este 15 August st. n. a. c. Cererile de primire sînt a se adresa Prea Veneratului Consistor Mitropolitan din Blaș, și ce privesc pe băeții, cari în anul școl. trecut, nu au fost elevi ai Seminariului tinerimii au să fie instruate cu *estras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și atestat de vaccinare*. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne locuința și posta ultimă cu acurateță și să declare, că cunosc deplin toate condițiunile și se obligă a le împlini pe toate.

2. Pentru elevi, cari trebuie să fie școlari ordinari ai gimnasiului nostru, sînt a se plăti: 4 fl. taxă de înscriere. 120 fl. pentru cuartir, vîpt, luminat, încălțit, spălat și în cas de lipsă medic și medicină, 1 fl. taxă de scaldă, 3 fl. taxă pentru întăritul schimburilor (călcatul rufelor), așa dară cu totul 128 fl., la an. Taxa de înscriere, de scaldă și de întăritul schimburilor are să se plătescă totă de o dată cu ocaziunea înscrierii. Suma de 120 fl. în 2 respective 4 rate anticipative, ast fel că în 1 Septembrie cu ocaziunea prezentării sînt a se plăti cel puțin 38 fl. respective 35 fl.

În cas de 2 rate, rata a 2-a se va plăti în 1 Februar, în cas de 4 rate, rata a 2-a se va plăti în 15 Novembre, rata a 3-a în 1 Februar, rata a 4-a în 15 April. Sumele aceste sînt atât de mici în cât numai primindu-le regulat și anticipative se poate satisface atator trebuințe. câte sînt cu susținerea și îngrijirea elevilor. Alt fel rectorul va fi silit să dimită pe elevii, ai căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timpul său.

3. *Elevii vor avé să aducă cu sine*:

- 4 pãrechii de schimburi de pãnză sau de giolgiu bune;
- cel puțin 4 batiste;
- 2 pãrechii de încălțăminte și cel puțin 4 pãrechii de ciorapi sau de obiele;
- 1 saltea (sac de paie) și 2 lipidee (cearceafuri) de pus pe saltea;
- 2 perini și 4 fețe (de perini);
- 1 țol sau plapomă și 2 lipidee de plapomă;
- 2 lipidee albe de giolgiu pentru coperirea patului (de lãna și colorate nu sînt bune. cãci nu se poate ajunge uniformitate);
- 1 cuțit, 1 furcã, 1 iingurã de metal 1 pãhar și cel puțin 3 servete;
- 1 perie de vestminte și 3 pentru încălțăminte;
- cel puțin 3 ștergare și 2 pepteni unul des și unul rar.

4. *Elevii vor avé provisiune întregă și anume*:

- Locuința în sale mari sănătoșe, luminoșe și provădute cu toate cele de lipsă;
- Vîpt întreg adecă dejun, prãnz și cinã. La dejun vor avé lapte cald cu pãne, la prãnz 2—3 feluri de mãncãri, la cinã 1—2 feluri. La prãnz în zile de dulce va fi supã de carne, carne cu sos și mãncare grãșã cu carne, eventual zamã acrã cu carne și mãncare grãșã cu carne sau fripturã cu garniturã. *er în zile de post supã de legume și mãncare grãșã, ori apoi mãncare grãșã de legume și mãncãri fãcute cu brãnzã, lapte ori ouã. La cinã în zile de dulce va fi fripturã sau mãncare grãșã cu carne, în zile de post mãncãri fãcute cu lapte, brãnzã ori ouã.*
- Spãlatul eventual și întăritul schimburilor;
- Luminatul în timpul recerut;
- Încãlțitul în timp de iarnã;
- În cas de lipsã medic, medicinã și îngrijirea de lipsã;
- Scaldã caldã în timpul iernii amẽsurat prescrișelor igienii;

A farã de aceea superioritatea se va îngriji, ca elevii pe lãngã controla de lipsã să fie și ajutamați în studiere.

5. Pãrinții în decursul anului școl. sã nu trimitã la adresa sau la mãna elevilor bani, ci banii sã vinã la adresa superiorității, carea se va îngriji sã le procure recușitele de școlã cãrțile și cele alalte, ce le sînt de lipsã. Asemenea nici mãncãri sã nu le trimitã, cãci seminariul îi prevede cu cele de lipsã. *Mãncãrile, ce pãrinții cu toate acestea le-ar trimite fiilor sãi, se vor împãrți între toți elevii, în cas de cantitate mai micã între conșcolarii respectivului sau respectivilor elevi.*

6. Pãrinții sînt avisați, cã pentru eventualele stricãciuni fãcute de fiii lor sînt rãspundãtori, și vor avé sã le rebonifice. De sine se înțelege, cã pentru lucrurile și obiectele, ce se stricã prin folosire, farã vina elevilor, nu se va cere nici o desdãunare.

7. Elevii se vor presenta în 1 Sept. st. n. înainte superiorității seminariale inșoții de pãrinții sau îngrijitorii lor, unde aceștia vor plăti taxele de lipsã și vor da în samã obiectele și lucrurile elevilor și li se va designa mobilierul destinat spre folosința elevilor.

Blaș în 11 Iuliu 1900.

Emiliu Viciu
rector al Seminariului
Vancean de băeți.

NOUȚĂȚI.

Antichități din fundul mării. Săptemăna trecută cufundarii greci au scos din fundul mării lângă insula Paxos antichități de forțe mare valoare. Înainte cu 200 de ani o corabie încărcată cu prețioșe obiecte de artă din antichitate, în cale spre Venetia se cufundase în apropiere de insula Paxos. Aceste sînt comorile scose săptemăna trecută și destinate pentru muzeul din Athena.

Avis. Comitetul de încuartirare din Abrud, rógă pe toți acei P. T! domni, cari doresc să ia parte la adunarea societății pentru fondul de teatru român, ce se va ține acolo în 22 și 23 Iulie, să se însinue la președintele comitetului Dr. Laurentiu Pop advocat în Abrud până în 15 I. c., ca să se potã acomoda atît în ce privesc încuartirarea, cât și participarea la banchet a oșpetilor.

Institutul preparandial gr. cat. din loc a încheiat anul școlastic Sãmbãtã în 23 Iunie a. c. Încheierea anului școlastic s'a fãcut în sala de gimnasticã în prezența Înalt. Preasfinției sale Domnului Mitropolit Dr. Victor Mihalyi de Apșa. După rugãciunea de laudã adusã în Catedralã și după vorbirea Reverendissimului Domn Georgiu Muntean, directorul Institutului, s'au cetit clasificãrile. Și anume Mult On. Domn Ioan F. Nregruț, prof. de clasã în curs III raportezã, cã în cursul sãu s'au înmatriculat 36 elevi, dintre cari au obținut clasã generalã *eminentie*: 14; clasã generalã primã 21; *er* unul a rãmas neexaminat, — care, cãnd scriam șirurile acestea deja odichnia în Domnul. — După aceea Spectatul Domn Dr. Ioan Rațiu, prof. de clasã în curs II raportezã cã în cursul II s'au înmatriculat 27, dintre cari au obținut clasã generalã *eminentie*: 7; clasã generalã primã 18, iar 2 au deșertat în decursul anului. — Mult On. Domn Aurel P. Bota, prof. de clasã în cursul I raportezã, cã în cursul sãu s'au înmatriculat 54 inși, dintre cari au obținut clasã generalã *eminentie*: 15; clasã generalã primã 27, 9 au fost relegați pe 3 luni, respective pe un an; 1 a murit și 2 au deșertat. — De o datã cu cetirea clasificãrilor s'au împãrțit și premii în valoare de 100 cor. din „fondul de premii”, *er* din „fundațiunea Petru Solomon” s'au premiat pentru operate de conținut pedagogic Ioan Axente elev în cursul III cu 10 cor., Dumitru Gafton elev în anul III cu 8 cor. și Ioan Fleșer în cursul I cu 6 cor. — Premergãnd acestea Escelența Sa Domnul Mitropolit a ținut o vorbire cãldurãșã, în care a mulțãmit direcțiunei și corpului profesoral pentru înțelepãta conducere a institutului și pentru frumosul proges și a dat povețe celor absoluți, cum sã-și împlinescã oficiul cu dragoste și cu acuratețã. După care vorbire s'a încheiat solemnitatea.

Apel. M. O. Iuliu Montani protop. gr. cat. și O. Emanoil Beșã par. gr. or. în Zlatna apelezã la toți romãni de bine din munții apusenii, sã grãbescã întru înfîmpinarea comitetului societãții pentru fondul de teatru român, care va sosi în 21 Iuliu la amiazã în gara din Zlatna. Cu dragoste frãtãșcã apelezã mai de parte la toți romãni sprijinitori ai culturii naționale, ca dupã putințã sã se înscrie de membrii.

Numãrul strãinilor în China. Conform unei statistice pe anii 1898—99 în China se aflau 17.193 strãini și 933 firme comerciale strãine. După naționalitate erau în 1899: 2335 americani, 2562 englezii, 1134 germãni, 1183 francezi, 106 olandezi, 120 danezi, 448 spanioli, șvedieni și norvegieni 244, 1621 ruși, 90 austriaci și ungari, 124 italieni, 2440 japonezi, 1423 portugezii, 71 de alte naționalități. Aceste cifre nu cuprind și numãrul strãinilor cari locuesc pe teritoriul luat în arãndã de puterile strãine.

Serată literarã musicalã. Tinerimea academicã romãnã din Blaș a ținut Joi în 12 Iulie pr. tr. o bine cercetată serată literarã musicalã. Succesul, grație dibãciei președintelui Iac. Murășan și numerosului comitet, a satisfãcut pe deplin așteptãrile publicului. Venitul curat a fost destinat în favorul casinei romãne din loc.

PARTE ȘTIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

— Schiță istorică-culturală —

de

Emil Bougaud.

Traducere din limba franceză de

Salba.

(Continuare.)

V.

Veduva Monica. Marile ei sacrificii pentru creșterea lui Augustin. — Romanian îi vine într'ajutoriu. — În mijlocul durerilor celor mari, plină de speranță observă prima nisuiță a lui Augustin spre a afla adevărul.

372—375.

Cel dintâiu lucru incredințat ei de Dumnezeu, Monica l-a împlinit așa dară în decurs de 17 ani plini de necasuri. De și partea cronologică a acestei istorii e ceva-și cam întunecată, totuși istoricii unanim pun mărtașia lui Patriciu pe an. 371, când Monica era cam de 39 de ani.

În viața sfinților observăm, că mai fie care mulere sfântă a trăit mai mult de cât bărbatul său, așa s. Monica, s. Paula, s. Elisabeta, s. Hedviga, s. Chantal, fericita Maria de l'Incarnacion și multe altele. Ele intră în legăturile căsătoriei, mai numai, ca să trecă prin ele; — gustă și bucuriile mai mult numai, ca să arete cum ar trebui să le guste lumea cu sfințenie; apoi Dumnezeu frânge și rumpe tot împrejurul lor, ca și când ar fi jalos și ar vre, ca numai El să poședă atari inimi mari, și prin durerea dată în semn de distingere să le ușureze câștigarea acelei frumsețe spirituale, la care în căsătorie așa de rar ar pute ajunge. Pare că cu cât au fost mai fericite, cu atât mai sigur au fost alese, să ajungă de timpuriu la veduvie. Pentru exemplu s. Elisabeta a fost numai de 20 de ani, s. Hedviga de 23, s. Chantal de 29 de ani, când le-a nimicit Dumnezeu fericirea curată a vieții familiare.

Monica, ce e drept numai în etate aprópe de 40 de ani a devenit veduvă, dar Dumnezeu n'a așteptat până atunci cu cununa de spini. Din viața conjugală ea n'a cunoscut de cât numai durerile, pe cari veduvia timpurie abia i le-ar mai fi putut mări.

În dată ce muri Patriciu și Monica și-a și luat un avânt mai mare. Aspirățiunile sufletului ei, împedecate și suprimate în căsătorie, devenite înse acum libere, s'au ridicat cu o înțelă mare la culmea virtuților eroice.

Nu se scie primit'a ea din mâinile episcopului de Tagasta vëlul sfântit și vestmintul veduviei, cu cari biserica onora pe acelea, cari se obliga, că vor trăi până la mărtașie în veduvie și cari, ca persoane dedicate lui Dumnezeu, împlinea diverse servitii însemnate în biserică. ¹⁾

Póte că pentru aceea n'a intrat în servitii bisericii, ca fiind liberă să póta ajuta mai ușor fiului său, care avea atâta lipsă de ajutoriu.

¹⁾ Biserica încă din timpurile vechi a ridicat veduva la un stat sfântit lui Dumnezeu, ca ast fel să le asigure stima și scutirea. — S. Ieronim numesce veduvia al 2-lea stat al virginității (Ep. XXVI); — Regulele și formalitățile acestei consacrári erau statorite mult înainte de el.

Atâta înse e sigur, că credincioasă memoriei bărbatului său, ea a jurat în inima sa a nu mai face nici o legătură de căsătorie și că restul vieții și l-a dedicat lui Dumnezeu. Ni-o spune s. Augustin, care în câte va trăsături ne dá icóna mamei sale din acel timp: „Era o veduvă curată și trează, darnică față de sêraci, ascultătoare și gata de a servi sfinților Têi, în totă ziua ducea daruri la altariu, mergea în fie care zi de două ori la biserică, dimineța și sara, dar nu ca să audă veștile băbesel, ci să asculte cuvîntul Têu și Tu să auți rugăciunea ei. ¹⁾

Consacrarea se întâmpla în sacristie, și nu în biserică. Respectiva veduvă aparținea bisericii, și biserica era datoră să se îngrijescă de susținerea ei. Cu tóte acestea epitafile unora ne arată, că nu s'au folosit de acest drept: *ecclesiam nunquam*, — sau *nihil gravavit* — nici o dată și cu nimica n'a îngreunat biserica (Marchi Monum. del' Art. crist. p. 8.) Datorința lor era să cerceteze pe morboși, să instrueze pe catechumene etc. Cel ce nu cunosc disciplina veche a bisericii cetese cu surprindere epitafile a aceste: „*vidua sedit*“ — a ședut cu veduvă 20, 30 și mai mulți ani. „*Veneriginae matri, viduae, quae sedit vidua LX annos.*“ Mamei veduve Venerigina, care a ședut ca veduvă 60 de ani. (Marini, Iseriz. Alban p. 195 Asemenea pe un fragment de piatră Boldetti p. 452): „*vidua sedit.*“ Expresiunile acestea țintesc la catedrele, de pe cari veduvele propunea catecumenelor — și fără îndoială multe din acele catedre, ce se ved și astăzi prin catacombe au fost destinate pentru ele. — (L. Martini: Dictionaire des antiquités chretiennes). Înse această ocupațiune a dispărut mai de tot pe timpul, când trăia Monica; în schimb veduvele se deprindeau în fapte bune după cum le recomanda episcopul, când le binecuvânta vestmintul de veduvie.

Cu un cuvînt Monica era una dintre veduvele, despre cari Bossuet zice, că fiind adevărate veduve fără ajutoriu, se scoboră ore-și cum în mormîntul bărbatilor lor, în rămășițele lor scumpe își îngropă totă dragostea pămîntescă, disgustate de cele lumesci, se întorc din totă inima către Isus Christos noul lor Mire. ²⁾

La acest doliu cu care ea a rămas credincioasă memoriei bărbatului său, fapt cu atât mai pătrundătoriu, cu cât Patriciu l-a cauzat mai multe dureri, s'a mai adaus un alt doliu, care de și n'a fost așa de îndelungat, totuși a fost mai dureros, ca cel dintâiu, a nune doliul mamei, care vede perirea fiului său și nu póte face alt ceva pentru scăparea lui, de cât să se rógé și să se sacrifice pentru el. Ast fel ca lacrimile și rugăciunile ei să póta ține rost cu pericolul, ce amenința pe Augustin, s'a retras cu totul în singurătate, unde și-a sacrificat totă viața pentru mângâierea tuturor celor sermani și pentru iubirea curată și generoasă a lui Dumnezeu.

N'a iubit ea nici o dată bunurile lumii acesteia și deja ca copilă a desprețuit vanitatea și pompa. Începând înse din ziua acesta a abzis cu totul de lume și s'a îmbrăcat în simplitatea aceea strictă, ce caracterizează pe femeile, despre cari zice s. Paul, că sînt *adevurate veduve*. ³⁾

Trăit'a cu cea mai mare competență, abia mânca câte ceva. Postia fôrte des, în cât nimeni n'a putut-o imita, de și epoca ei se caracterizează prin exercitiul eroic al mortificării trupului. Când din întâmplare nu ajuna p. es. în sêrbători, nu se punea la masă fără a ofta; și lua din mâncare,

¹⁾ Confess. lib. V. c. IX.

²⁾ Bossuet, Oraison funebre de la princesse palatine; et Lettres de pieté et de direction, lettre LXXXIII.

³⁾ I. Timot. V. 3.

asa numai ca dintr'o medicină amară. ¹⁾ Gândurile la rătăcirile fiului său și la patimile Mântuitorului Nostru Isus Christos nu-i permiteau la masă nici o veselie.

Conversarea îi era dulce, nevinovată, umilită și sinceră, pătrunsă de spiritul lui Isus Christos. Mult timp după mărtașia ei își aduceau omenii a minte, că în fie care cuvînt al ei se ogîndia lumina credinței. ²⁾

Tot de una iubia pe sêraci. Acesta l-a fost pasiunea principală a vieții. Deja ca copilă se simțea fericită, când așteptând călătorii le spêla picioarele, sau intrând în casele morboșilor le servia cu ceva. Căsătorie ei nefericită l-a împedecat iubirea aceasta, dar n'a putut-o stinge, ba i-a și mărit-o. În tocmăi ca și rîul, căruia îi împedecă cursul, dar nu-i astupă isvorul. Pentru aceea în dată ce a devenit veduvă și prin urmare liberă, rîul umflat în decurs de 17 ani și-a făcut cale prin o erupere mărță.

Nu s'a îndestulit cu nutirea morboșilor, ci ea însă-și îi îngrijia, le lega cu oleu ranele grețose, le sâruta cu reverință, le neteșia și le uda cu lacrimile sale. Și sêracii răniți nu o mai numiau maica, ci servitorea lor. Numirea primă arată numai iubirea și bunătatea ei, a doua arată eroismul sufletesc, servitiile umilite, cari le-a luat asupra sa din iubire către sêraci. ³⁾

Încă de copilă împărțise în clase mulțimea cea mare a sêracilor, întristaților și a morboșilor, pe cari îi iubia din inimă; această împărțire a păstrat-o și după ce a devenit veduvă. ⁴⁾

Cu deosebire atunci se simțea mai fericită, când putea îngriji de morboși, ori în casele lor, ori în spitale ⁵⁾; căci s'au fost ridicate spitale în însu-și imperiul roman spre marea lui mirare; — și până când biserica le-a provădit cu mulțimea de surori ale carității, cari apar un fenomen și mai minunat ca spitalele; — Dumnezeu îi vîrsat în inima fie cărei femeie creștine simțămîntul datorinței de a îngriji de bolnavi, ér biserica a incredințat acest servitiu cu deosebire veduvilor, cari în orele statorite, fie ziua, fie noptea se perăndau neîncetat lângă morboși. Monica era fôrte zelosă în împlinirea acestui oficiu, petrecea ore întregi la patul morboșilor și se bucura, că póte servi Mântuitorului Isus Christos în persoana acestor sêrmani. ⁶⁾

La acest lucru frumos și vrednic de cinste Monica a mai adaus unul, care în timpul acela era și mai de lipsă, și pe care episcopii l-au și recomandat creștinilor, mai ales înse veduvilor, a nune înmormintarea morților. Biserica a voit să însufe ore care reverință fragedă credincioșilor față de rămășițele pămîntesci ale celor morți, dar la această reverință nimic n'a dispus inimile mai mult, ca faptul, că damele mai însemnate, patricienele nobile și elegante, spêlau trupurile sêracilor și sclavilor morți,

¹⁾ Boll. 4 Maii.

²⁾ „Nun quam verbum saeculare . . . sed in omnibus verbis suis et factis semper Christum nominabat.“ (Boll. 4 Maii.)

³⁾ Tot acolo.

⁴⁾ Confess. lib. V. c. 9; lib. IX. c. 9; lib. IX. c. 13.

⁵⁾ Spitalele acestea numite — *nosocomia*, cari s'au ridicat sub Constantin cel mare (pentru că biserica până atunci fiind împedecată a se îngriji mai bine de cei morboși, se îngrijea de ei în casele private ale lor prin diaconi sau veduve consacrate lui Dumnezeu) nu sêmănau cu spitalele noastre spațioase, în cari se póta cura morboșii la olaltă, ci erau nisce căsuțe — *domunculae* — și fie care morb își avé chilia lui separată. (Procopius. De aed. Just. t. t. c. II; Hist. Bysant. tom. III; Gregoriu Naziansenul mats III.) veđi escelentul op a lui Martini: Dictionaire de. antiquités chretiennes.

⁶⁾ Die noctuque infirmos visitabat . . . (Martini: Dictionaire des antiquités chretiennes.)

le învălia în joljuri de cele arome și câte o dată îi înmormintau în vestmintele lor cele mai frumoase. ¹⁾

Monica a urmat acestor exemple strălucite. Pe cel ce îl îngrijia până era morbos, după moarte își reținea și onoarea de a-l înmorminti. Ea îl spăla cu mâinile sale, îl învălia într'un lînțoliu, și fiind că acest serviciu nu-l putea presta lui Isus Christos, se simțea fericită, că îl poate face unuia dintr'ei lui Christos. Îl petrecea până la mormint și în fine dispunea rugăciunii pentru mântuirea sufletului lui. ²⁾

Încă și mai multă iubire, zel și sacrificare de sine a arătat într'un serviciu și mai plăcut, de cât aceste două, adică în îngrijirea copiilor orfanți, cari erau espusi a-și perde credința, neputându-și învăța pe genunchii mamelor lor. Monica a luat asupra sa și sarcina aceasta, de a înlocui pe mamele acelora. Ea îl creștea ca pe copiii săi, pe câte unul îl lua la casa sa și-l nutria la masa sa.

Cine să nu vadă aici inspirațiunea măreță a unei mame, a unei mame pline de durere? Ea reda lui Dumnezeu pe acești copii, ca și Dumnezeu să-i redea ei pe Augustinul său. Ea sădia credință, iubire și conștiință în aceste inimi fragede, ca și Dumnezeu să păstreze credința, conștiința, virtutea și să mărească iubirea față de dînsul în inima fiului ei. ³⁾

Dar lucrul cel mai frumos, cel mai de lipsă, cel mai delicat, care îl făcea din totă inima, și pentru care Dumnezeu a preparat-o în mod deosebit, ajutându-o cu putere cerescă: era mângăierea văduvelor și a femeilor măritate. ⁴⁾ Căci vai! pe cele văduve le mai mângăiau și alții, dar cine cugeta să mai mângăie și pe cele măritate?! Și cine ar lua asupra-și această sarcină?!

(Va urma.)

Afurisitul.

De Carl May.

(Continuare.)

II.

Nu din grije pentru bunăstarea noastră, ci din considerare pentru sine și liniștea casei sale ne făcu birtașul atenți, că ar fi consult, dacă nu ne-am arăta celor alalți oșpeți. El spunea, că odaia ar fi plină cu peregrini, cari vor rămâne aci peste noapte, și ast fei ne conduse în dosul căsii, într'un spațiu încunjurat de patru ziduri de lut, ruinate, pe care el îl numia Gülüstan, grădina de flori. Aci se afla un tufiș de iasmin, aproape uscat, un arbore de lămâe, veșted, și — last, not least — un trandafir cu doi boboci. Un colț al acestei grădine era izolat printr'o pânză vechiă, petecită și trebuie că reprezenta un cort, o filigorie, ori alt ceva asemenea. Într'alt colț era crescută atâta erbă, în cât un epure de casă o mânca în cinci minute. Asta dar era o grădină de flori turcească.

„Aci trebuie să dormiți, dacă voiți a rămâne neconturbați“ observă birtașul arătând spre pânză. „Vă voi aduce aici bagajul vostru și apoi vă voi aprovizionă cu mâncare și apă.“

După scurt timp birtașul aduse lucrurile soțului meu, ale mele erau la mine, și apoi mâncarea. Acesta consta dintr'o turtă uscată și vêtosă, unsă cu ulei ranced. Într'un urcior fără tørtă ne aduse apă. Pe când ne presenta aceste delicatose, el zise cu o voce importantă:

„Să vă bucurați, că v'am adus aci! Chiar acum mă întrebă erăși arnăuții despre voi.“

„Cari arnăuți?“ întrebă eu.

„Cei cari mă sosit aci azi după amezii. Îndată după sosirea lor, mă întrebă de voi, mai cu samă de tine,“ adăuse el, întorcându-se către mine. „Ei ziceau, să nu te primesc, căci tu ai fi un creștin și vrei să te lipesci de peregrini, pentru-ca să observi datinile noastre sfinte și apoi să-ți bați joc de ele.“

„Este adevărat că sum creștin; dar tocmai pentru aceea n'am a face nimic cu datinile sfinte ale voștre. Ai spus arnăuților că am sosit?“

„Încă nu.“

„Nici să n'o faci! Îndată-ce vei flecări, te voi arăta valiului, carele mă protegă. Unde se află arnăuții?“

„În staulul cailor, chiar din dărăt, unde zace nutrețul.“

„Așa dar ei s'au ascuns?“

„Da.“

„Nu este asta o dovadă, că ei vreau să facă vre-o blăstămăție?“

„Nu, căci ei mă spus, că sînt trimiși în urma voastră, ca să vă supravegheze și, la cas de lipsă să vă aresteze.“

„Asta e o minciună colosală, pentru-că despre soțul meu ei nu știu nimic; după cum poți vedea din tablou, ei mă obligă din partea valiului, ca să mă servescă. Ei mă preferă înse a mă părăsi și sper că vom afla cauza. Așa dar nu le spune nimic despre prezența noastră aci, căci altminteri poți pica sub pedepsă. Căi comandați să fie aci, de ore-ce vom pleca tare de dimineță.“

Birtașul se depărta. Nu că dora mă era frică; nici prin minte nu-mă trecea a fugi dinaintea arnăuților, înse, după cele ce-mă presupuneam mai înainte și după cele ce le-am audiat erăși, doream să scap cât mai curând de banii ce aveam la mine. De aceea voiam a pleca desdedimineță.

Cu totă incomoditatea locului nostru de odihnă, ne-am trezit mai târziu de cât cum intenționam. Sorele era deja sus, ér din renumita noastră grădină de flori noi audiam șgomotul și vocile peregrinilor ce se pregăteau de plecare. De ore ce din cauza chysracdarului nu puteam să ne arătăm, am așteptat până să făcu liniște, apoi merserăm în curte. Primii ómeni ce i-am zărit aci, erau cei doi arnăuți, cari stăteau sub porța deschisă și priviau în direcțiunea dincătrău ne așteptau pe noi, deși eu anevoe se putea cugeta cineva; ca noi să sosim pe timpul acesta.

„Uite-i, colo.“ observă soțul meu. „Să ne retragem erăși în grădină?“

„Ba, Se poate ca ei să stea acolo mă multe ore, și dacă am vrea să așteptăm până ce vor pleca, am perde prea mult timp. Și apoi, fiind că acum e ziua, nu împörtă dacă ne ved sau ba.“

Ast fel decî trecurăm peste curte către casă. Ei ne audiră pașii și întorcându-se, încremeniră la vederea noastră. Sergentul

făcu o mișcare repede spre a se depărta și a se ascunde afară pîntre cele alalte case; eu însă însă îi strigăii:

„Stai! Unde vrei să mergi? Nu știu că te ții de noi?“

El se întorse și se apropiă încet. Pe fața lui se putea vedea încăpăținare întunecată. Caporalul îi urmă, spre ai fi în ajutor la apărare.

„Ați plecat puțin la preumblare, fără a cere permisiune de la noi,“ zisei eu. „Said Caled Pașa vă va arăta, dacă puteți face fără pedepsă o ast fel de faptă.“

„Spune-i-o!“ răspunse sergentul.

„Da, voiți și face-o!“

„Curând însă, căci de nu, poate să fie prea târziu!“

„Mă voi și îngriji, ca să nu intrevină deva, prin care să scăpați fără de pedepsă.“

„Fă ce vrei, nu ne privește. Noi nu însoțim pe nici un giaur, și tu n'ai să ne poruncesci. Tu mergi unde vrei, și noi încă facem ce vrem.“

„Eu voi face, se înțelege, ce voi vrea; dar că și vone vă va succeda acesta, este altă întrebare. Ași pute să vă leaș cail, pentru-că aceia mă fost recuirați de mine; vă las însă de voia voastră și doresc, ca să nu vă faceți un lucru și mai rău, tot pe sama voastră.“

Dacă ei ar fi fost isteți, ar fi înțeles, ce intenționam. M'am întors de către ei și am intrat în casă, spre a căuta pe birtaș. Acesta apără îndată și ne spus că are pe sama noastră alți cai în staul. Ne-am beut cafeaua și apoi am mers în staul spre a vedea cail.

Erau trei, dar după-ce i-am observat mai de aproape, am vedut, că numai unul era odihnit; cei alalți doi erau aceia, cu cari arnăuții s'au depărta pe sub ascuns de la noi. Informându-mă imediat, am aflat, că în timpul când noi ne-am beut cafeaua, cei doi blăstămați mă plecat. Ei mă luat cu sine cail cei buni, lăsându-ne pe cei osteniți, pe cari eram siliți mă lua, de ore ce în acest sat nu se află alții. Asta însă nu era nefeerie mare, fiind că astăzi voiam a ajunge numai până în Urungili, unde puteam merge în cinci ceasuri.

Drumul conducea pe lângă un riulet lateral al Tarlei; înaintea noastră era câmp liber. Când chysracdarul mă spus, că mă târziu vom avé să trecem printr'o pădure mare și desă, eu îi răspunsei:

„Atunci trebuie să fim tare atenți, căci desigur acolo s'au ascuns arnăuții noștri.“

„S'au ascuns! Spre ce scop?“

„Ca să ne ucidă.“

„Să ne ucidă? Vorbesci serios, effendi?“

„Da.“

„Așa dar, pe cei cari trebuie să te păzescă tu îi ții de ucigași?“

„Da, hoți și ucigași. Până acum nu țam spus nimic; acum însă, când, după părerea mea, se apropie resolvirea cestiunii, trebuie să-ți descoper totul. Arnăuții mă fost de față, când valiul a vorbit de banii tată-teu și ei știu, că-i am la mine. O ast fel de sumă poate să seducă și pe alți ómeni mă cinstiți de cum se obicnuese a fi arnăuții.“

(Va urma.)

¹⁾ Aug. de Civit. Dei I. XII. c. 13; Lactant. Just. div. I. VI; Tertul. Apol. XLII; Eusebius Hist. eccl. VII, XVI.

²⁾ Boll. 4 Maji.

³⁾ Tot acolo.

⁴⁾ Tot acolo (viduas et maritatus consolari.)

Bibliografie.

A apărut:

„Convorbiri literare“. Nr. 6., Anul 34. cu următorul sumar: St. O. Iosif, Traduceri din H. Heine. — I. A. Bassarabescu, Don Bazil. — E. Hodoș, Mirza. — V. Babeș, Tuberculoza și combaterea ei în România. — Lazăr Săineanu, Influența orientală asupra limbii și culturii române. — N. Iorga, Cum se predă istoria în școlile noastre (sfârșit). — Ștefan Orășanu, Octav George Lecca, Familiile boeresci române. — I. Bogdan, Bibliografie.

Episcopul Ioan Inocențiu Klein. În marea secetă literară de la noi, în care numai a rare ori apare câte o lucrare serioasă de valoare, simțim o deosebită plăcere când putem să anunțăm, că cine va a publicat o carte bună. Un ast fel de prilejiu ni-se oferă acum, primind din Blaș un volum intitulat: „Din istoria Românilor. Episcopul Ioan Inocențiu Klein (1728—1751) de dr. Augustin Bunea, canonic mitropolitan“. Episcopul Klein este cea mai de frunte figură istorică a bisericii gr. cat. române. Ridicat în scaunul episcopesc, fără să-și fi terminat cursul teologic, ca prin o inspirațiune dumnezească, el și-a început activitatea în folosul bisericii și națiunii sale încă înainte de a se fi instalat. Țer după ce și-a ocupat scaunul, a devenit un adevărat apostol al nămului său. căci toate stăruințele sale dezvoltate în folosul credinței se revărsău asupra națiunii întregi. Seria de gravamene și mulțimea de cereri ce telenia la locurile mai înalte, priviau progresul obștesc românesc. Se pôte zice fără exagerare, că istoria Românilor din Transilvania nu se pôte scrie fără de a face și biografia episcopului Klein. În deosebi sînt mari meritele sale privitoare la ridicarea Blașului, care pe atunci, ne spune autorul, nu era de cāt un sat calvinesc și unguresc, situat din jos de castel, unde acum se află reședința arhiepiscopescă. Pe unde astăzi este piața orașului, biserica și zidurile din apropierea acestora, se afla o livadă numită unguresce „lörét“ și curtea economică a domeniului apafian. Episcopul Klein este așa dară întemeietorul orașului Blaș. El croi frumosa evadatură a pieței din apropierea castelului. El designă locul pentru catedrală și mănăstire pe punctul cel mai înalt al colinei, pe care zace Blașul și de unde se deschide o superbă priveliște în sus până în munții Făgărașului și în jos până în Munții Apuseni. El chemă locuitorii din toate părțile Transilvaniei spre a împopora noul oraș, care avea să fie reședință episcopescă pentru toate timpurile. Dl dr. Augustin Bunea ne descrie cu colorii vii, întemeiat pe documente și cercetări, unele noue, totă activitatea marelui episcop, care a devenit în urmă unul din martirii noștri și a murit la Roma. O bună limbă românească, ortografie fonetică și un tipar frumos sînt vestimintul în care se presintă lucrarea apărută din Tipografia seminarului arhiepiscopesc gr. cat. („Familia“ Nro 26 de la 25 Iunie 1900.)

În editura librăriei *W. Kraft* din Sibiu a apărut și se află de vânzare la toate librăriile **Dicționarul român-german de Sab. Pop. Barciuanu**, revidat și complectat de profesorul *Dr D. P. Barciuanu*. Ediția a III-a, 750 pag. în 8° cu litere petit în 2 colone. Prețul: broș. cor. 6.—, și legat în 1/2 franz cor. 7.60.

Acesta este unul dintre cele mai bune și mai cunoscute dicționare românești pentru limba germană.

Edițiunea prezentă e mai completă și mai înavuțită ca cele anterioare, în deosebi ținând samă de starea dezvoltării prezente a limbii românești, el este de un folos ne-

prețuit pentru cei ce vor a-și însuși limba germană.

Esecutarea tipografiei și formatul de asemenea îl recomandă în totă privința.

A apărut și se află de vânzare la **Tipografia seminarială din Blaș:**

Sfinta și Dumnezeésca EVANGELIE a Domnului și Dumnezeului nostru Isus Christos

revădută după originalul grecesc și acum întâia dată tipărită cu litere stră-bune în zilele preainălțatului Împărat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I. cu binecuvîntarea Preasfințitului nostru Arhiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș Dr Victor Mihályi de Apșa.

Blaș 1900.

De la sfinta Unire 200.

Prețul unui exemplariu costă crud: **8 fl. 50 cr.**, broșurat **8 fl. 65 cr.**, ér legat în pele roșie, cu cadru aurit pe table, cu cel pariu Evangelisti, cu cruce și cu copcie **12 fl. 50 cr.** Legătura mai elegantă se compută după calitatea peleii și a decorațiunilor, cari se vor dori.

Posta redacțiunii.

Cerghidul mic. Am primit și achităm anul 1898. Ca quietanță servește recepisa postală.

I. M. in Z. Din lipsa de spaț nu s'a putut de cāt așa.

Dr L. P. in A. Locul nu ne a permis, ca să facem mai mult.

Simișna. Am primit cu mulțămită și achităm an. 1898 sem. 2-lea și 1899 sem. 1. Mai restă 1899 sem. 2-lea și 1900 sem. 1.

G. J. Orade. Scusați; nu lipsa de credit a fost cauza. Este ceva eróre la posta. Binevoii a ne notifica numărul, ce Vă lipsesc.

Tușin. Primit cu mulțămită și achităm anul 1899. În restanță mai e anul 1900 până acum.

Editor și redactor răspunđător:

Aurel C. Domșa.

A apărut:

Din Istoria Românilor.

Episcopul Ioan Inocențiu Klein

(1728 — 1751)

de

Dr Augustin Bunea

canonic mitrop.

Anul Domnului

1900.

De la s. Unire

200.

form. 8° mare XVI + 822 pag.

prețul 2 fl. + 15 cr. porto.

Se pôte procura de la autorul său de la Tipografia seminarială din Blaș.

(16) 1—2

Concurs.

Se escrie concurs cu termin de 31 Iulie n. la postul de învățătore de la școla comunala din Tohanul vechiu. Salariu: 600 corone, 4 stinjiuși lemne, 1/4 juger grădină și locuință corespunđătoare în natură.

Cereri instruate cu toate documentele de lipsă sînt a se adresa senatului școlastic comunal din Tohanul vechiu (Ó Tohán) Cttul Făgăraș.

Tohanul vechiu 11 Iulie 1900.

Moise Brumboiț
președinte.Demetriu Pop
secretariu.540 v. szám
1900.

(17) 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróság 1900. évi V. 174. számú végzése következtében Dr. Schwarz Jenő aradi ügyvéd által képviselt Weisz Mór és fiai cég javára Goldstein Wilmos ellen 504 kor. 56 fl. s jár. erejéig 1900. évi Junius hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 640 kor. 55 fillérben becsült vegyes bolti árucikkek, és házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 1900. évi V. 174/2. számú végzése folytán 504 kor. 56 fl. tókekövetelés, ennek 1899. évi Január hó 1-ső napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 93 kor. 40 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes tizletében leendő eszközlésére 1900. évi Julius hó 20-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és abhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és feltűfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1900. évi Julius hó 5-ik napján.

Thát György,
kir. jbirósági végrehajtó.